

‘Disproportionele gevolgen voor beeldend kunstenaars en andere kleine zelfstandigen door nieuwe Europese verpakkingsregels’

Brief van de Beroeps Organisatie Kunstenaars(BOK) aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Den Haag, 12 augustus 2026

Geachte heer/mevrouw,

Beroeps Organisatie Kunstenaars (BOK) ontvangt vragen en zorgen van beeldend kunstenaars over de *Packaging and Packaging Waste Regulation* (PPWR, Verordening (EU) 2025/40), die vanaf 12 augustus 2026 in hoofdzaak van toepassing is.

BOK onderschrijft de doelstelling om verpakkingsafval te verminderen en hergebruik en recycling te bevorderen. Wij signaleren echter een mogelijk uitvoeringsprobleem voor zelfstandig kunstenaars en andere kleine zelfstandigen die slechts incidenteel een product rechtstreeks aan een consument in een andere EU-lidstaat verkopen.

Wij zouden graag vernemen of het ministerie dit probleem herkent en welk handelingsperspectief wij onze leden kunnen bieden.

Een concreet voorbeeld

Wij verzoeken u uit te gaan van de volgende fictieve, maar voor onze achterban realistische situatie.

Een Nederlandse zelfstandig beeldend kunstenaar:

- heeft geen personeel;
- heeft een jaaromzet van circa €30.000;
- verkoopt ongeveer 15 unieke kunstwerken per jaar;
- verkoopt voornamelijk aan Nederlandse kopers;
- verkoopt rechtstreeks vanuit het atelier en via een eigen website.

In één kalenderjaar worden daarnaast drie unieke kunstwerken verkocht aan particuliere kopers in respectievelijk Duitsland, België en Frankrijk.

De kunstenaar verpakt en verzendt deze werken zelf vanuit Nederland. Voor deze drie buitenlandse verkopen wordt in totaal circa 7 kg verpakkingsmateriaal gebruikt: voornamelijk karton en beschermmateriaal, deels hergebruikt, en voor één werk een kleine houten transportkist.

De totale omzet uit deze drie buitenlandse verkopen bedraagt circa €6.000.

Het gaat dus niet om structurele export of massaproductie, maar om drie incidentele verkopen van unieke kunstwerken.

Ons mogelijke knelpunt

Voor zover wij de PPWR en de beschikbare nationale informatie begrijpen, kan een Nederlandse ondernemer die rechtstreeks een verpakt product aan een eindgebruiker in een andere lidstaat

verkoopt, voor de producentenverantwoordelijkheid als producent worden aangemerkt in het land waar de verpakking op de markt wordt gebracht.

Tegelijkertijd zien wij dat lidstaten verschillende registraties, producentenorganisaties, drempels en administratieve procedures hanteren.

Dat roept de vraag op of de kunstenaar uit bovenstaand voorbeeld voor slechts 7 kg verpakkingsmateriaal verdeeld over drie landen daadwerkelijk met drie verschillende nationale EPR-systemen te maken kan krijgen.

Voor een grote onderneming kunnen dergelijke verplichtingen onderdeel zijn van de reguliere bedrijfsvoering. Voor een zelfstandig kunstenaar die incidenteel één uniek werk aan een buitenlandse verzamelaar verkoopt, kunnen de administratieve lasten echter buiten verhouding staan tot de hoeveelheid verpakkingsmateriaal.

De praktische consequentie zou zelfs kunnen zijn dat een kunstenaar een verkoop aan een koper in een andere EU-lidstaat moet weigeren omdat registratie en compliance voor één transactie te complex of te kostbaar zijn.

Vier vragen aan het ministerie

Wij verzoeken het ministerie daarom om duidelijkheid over de volgende vier punten.

1. Klopt onze interpretatie?

Kan de Nederlandse kunstenaar uit bovenstaande casus door drie incidentele grensoverschrijdende verkopen vanaf 12 augustus 2026 daadwerkelijk worden geconfronteerd met afzonderlijke registratie-, EPR-, rapportage- en/of bijdrageverplichtingen in Duitsland, België en Frankrijk?

Wij vragen het ministerie hierbij niet om een bindende interpretatie van het nationale recht van deze drie landen, maar om bevestiging of dit gevolg uit de systematiek van de PPWR inderdaad kan ontstaan.

2. Welke waarborgen bestaan voor 'kleine' ondernemers?

Welke uitzonderingen, drempels, vereenvoudigingen of andere proportionaliteitswaarborgen bestaan binnen de PPWR voor zzp'ers en kleine ondernemers die slechts zeer kleine hoeveelheden verpakkingsmateriaal grensoverschrijdend op de markt brengen?

Is er bijvoorbeeld een Europese minimumdrempel waaronder registratie- of EPR-verplichtingen niet gelden?

Indien een dergelijke drempel niet bestaat, vernemen wij graag hoe volgens het ministerie wordt voorkomen dat voor enkele kilo's verpakkingsmateriaal per jaar disproportionele administratieve lasten ontstaan.

3. Welk praktisch handelingsperspectief kunnen wij kunstenaars bieden?

Wat moet een Nederlandse zelfstandig kunstenaar vanaf 12 augustus 2026 concreet doen wanneer onverwacht één kunstwerk wordt verkocht aan een particuliere koper in een andere EU-lidstaat en de kunstenaar dit werk zelf verpakt en verzendt?

Bestaat of komt er één Nederlands of Europees informatiepunt waar een zzp'er eenvoudig per bestemmingsland kan vaststellen:

- of registratie nodig is;

- of aansluiting bij een producentenorganisatie noodzakelijk is;
- of een bijdrage verschuldigd is;
- of rapportage noodzakelijk is;
- en of een gemachtigd vertegenwoordiger moet worden aangewezen?

Een algemene verwijzing naar de nationale wetgeving van 26 andere lidstaten biedt voor een individuele zzp'er naar onze mening onvoldoende praktisch handelingsperspectief.

4. Herkent het ministerie dit als mogelijk uitvoeringsknelpunt?

Indien de kunstenaar uit ons voorbeeld inderdaad voor drie verkopen en in totaal circa 7 kg verpakkingsmateriaal met meerdere nationale registraties en EPR-systemen te maken kan krijgen, beschouwt het ministerie dit dan als een mogelijk proportionaliteits- en uitvoeringsprobleem voor Nederlandse zzp'ers en andere kleine ondernemers?

En zo ja, is het ministerie bereid dit punt mee te nemen in de verdere Nederlandse uitvoering van de PPWR en waar nodig op Europees niveau aan te kaarten?

Bijzondere positie van makers

Wij vragen hierbij niet om een algemene uitzondering voor de kunstsector.

De problematiek doet zich naar onze mening breder voor bij zelfstandige makers, ambachtslieden, ontwerpers en andere zzp'ers / kleine ondernemers die kleine aantallen hoogwaardige of unieke producten verkopen.

Hun handelsmodel verschilt wezenlijk van dat van ondernemingen die grote aantallen gestandaardiseerde producten grensoverschrijdend verkopen.

Een beeldend kunstenaar weet bovendien vaak niet vooraf uit welk land de volgende koper komt. Een buitenlandse verkoop kan incidenteel ontstaan doordat een verzamelaar via de website, sociale media of een online galerie contact opneemt.

Juist daarom is een eenvoudig en proportioneel systeem voor incidentele grensoverschrijdende verkopen van belang.

Verzoek

BOK wil haar achterban graag correct informeren over wat vanaf 12 augustus 2026 daadwerkelijk van hen wordt verwacht.

Wij zouden het daarom zeer op prijs stellen wanneer het ministerie bovenstaande casus en vragen kan beantwoorden en kan aangeven naar welke officiële informatie of instantie wij onze leden kunnen verwijzen.

Indien deze problematiek nog niet volledig is uitgekristalliseerd, vernemen wij dat eveneens graag. BOK is bereid om vanuit de beroepspraktijk mee te denken over werkbare voorlichting en oplossingen voor zelfstandigen.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Beroeps Organisatie Kunstenaars (BOK)

Erik Hofstra

Bestuur Stichting BOK

www.boknet.nl